

Verslag leeskring 'Het gras van de nacht' 13.11.2015

PATRICK MODIANO

Raar

Vaag

Mysterieus

Donker

Regenachtig

Mistig

Dromerig

IJl

Zwart (Willy houdt het op grijs en na enig aandringen dan toch donkergrijs)

Bizar

Zweverig

Dreigend

Chaotisch

Groezelig

Wazig

Suggestief

Hypnotiserend

Beklemmend

Wie schrijft een roman waarop bovenstaande adjectieven stuk voor stuk van toepassing zijn?

Juist! Patrick Modiano met 'Het gras van de nacht'.

Modiano is nobelprijswinnaar (2014), auteur van 35 romans, geboren in Parijs (1945) als zoon van een Vlaamse actrice en een Joods-Italiaanse man.

Tussen zijn zeventiende en zijn tweeëntwintigste werd hij door zijn ouders compleet aan zijn lot overgelaten. Hij hing vaak op straat rond en ontmoette er een hele stoet marginale figuren.

Later duiken deze 'rare kwieten' ook steeds op in zijn romans. Samen met de plattegrond van Parijs vormen ze de ruggengraat van zijn verhalen.

Een ander, steeds weerkerend element in zijn boeken zijn verdwenen jongedames.

Volgens Marijke Arijs in De Standaard schrijft Modiano al 45 jaar hetzelfde boek in steeds wisselende gedaantes, steeds op zoek, zwevend en tastend, schaatsend tussen heden, verleden, droom en een nog verder verleden naar een voorgoed voorbij tijd. Het blijft een reis zonder eindstation.

Na de inleiding van Willy kwam de bespreking aarzelend op gang alsof mist en melancholie ook moesten optrekken uit onze benevelde geesten. Misschien waren we nog teveel op zoek naar het plot dat leek weggezonden

tussen het gras, het gras van de nacht uiteraard. Trouwens, was er wel gras? Of was gras hier synoniem voor vaagheid, onduidelijkheid, onzekerheid, donkergrijs zeg maar?

Willy zette ons op het juiste spoor met zijn opmerking: 'Is er wel een plot?' En hij maakte in één moeite duidelijk dat voor hem een plot geen noodzakelijk element was voor een goed boek.

Plots schoten de tongen los. Voor Simonne hoefde een verhaal niet echt. Zij kon zich best laven aan taal en beelden. Ook Marijke hield ervan om mee te ademen met de zinnen, die een onhoorbaar lied zongen in haar hoofd. Later in de discussie sloot Lode zich daar, enigszins voorzichtig, bijna schoorvoetend bij aan.

Flor en Hermine verdwaalden, ondanks loffelijke pogingen, in de doolhof van de Parijse straten. Je zou voor minder zonder gps. Voor Sonja kwamen de personages onvoldoende tot leven. Zij dompelde zich dan maar onder in de sfeer die het boek uitademde en stelde zich de vraag of dat dan de grootste kracht was van het boek.

Cecile, Bernadette en ikzelf wilden toch liever een verhaal waaraan je je kunt vastklampen als aan een stuk wrakhout om zo te verhinderen dat je verdrinkt tussen data, feiten, namen, dromen, waanideeën uit een zwart schriftje dat bulkt van nutteloze (of juist noodzakelijke?) info.

Zoals steeds heeft iedereen gelijk en tegelijk ook ongelijk. Leve de persoonlijke vrijheid!

Maar (sorry, ik wil niemand op andere gedachten proberen te brengen, ik permitteer mij gewoon een uitschuiver)... in dit boek had een goed plot veel loshangende eindjes aan elkaar kunnen knopen. Tijdens de discussie wees er trouwens heel even een bedeesd vingertje in de richting van Hubert Lampo (magisch realisme), zelfs naar Carlos Luis Zafón die in 'Schaduw van de wind' ook een landkaart tekent, zij het niet van Parijs maar van Barcelona. Beiden scheppen zij ook sfeer, zetten lezers op een verkeerd been, lijken af en toe te toveren of te goochelen met data en feiten, maar zij vertellen wél een verhaal.

Ik beken, beste lezer, ik had eerst iets over de inhoud moeten vertellen. Om ook met dit verslag in de sfeer van het boek te blijven, doe ik een krampachtige poging.

Jean, een oudere man, zwalkt door Parijs op zoek naar een vrouw, die veertig jaar vroeger spoorlags uit zijn leven verdween. (Verdwenen jongedames, weet je nog?)

Hij laat zich op zijn zoektocht leiden door een zwart notitieboekje, vol met ogenschijnlijk onbelangrijke dingen als straatlantaarns en Parijse rustbanken, een verdwenen manuscript, een vergeeld politieverlag, een serie dromen en herinneringen.

We maken kennis met Dannie, zijn vriendin van toen. Enfin, wij denken dat ze zijn vriendin is, we zullen spijtig genoeg nooit weten wie ze echt is. Of helemaal niet spijtig, wie zal het zeggen? Bij Modiano moeten we niet zijn voor het antwoord. Dannie heeft drie namen, maar is haar echte naam daar wel bij?

Waar komt ze vandaan? Is ze de geliefde van Jean? Een gangster?

Drugtraffinant? Moordenaars? En wie zijn die louche vrienden uit het Unic hotel (bestaat nu nog!) waar ze mee optrekt?

Jean en Dannie gaan samen op reis naar een kasteel bezuiden van Parijs. Wat is hiervan de bedoeling? Een andere keer breken ze in in een appartement en stelen er een aantal voorwerpen. Waarom?

Of heeft het toch allemaal wat te maken met de ontvoering (een echte deze keer – Parijs 1965) van Ben Barka, een Marokkaans politicus? Toeval of niet, één van de foute vrienden van Dannie heeft identieke initialen.

Af en toe verschijnen er plots, als gezonden door de heilige geest (met kleine letters) enkele eeuwenoude figuren zoals De Witte Barones (18° eeuw, terechtgesteld op de guillotine), Jeanne Duval (vriendin van Beaudelaire) en

nog enkele anderen. Modiano speelt met de tijd en dromen zodat verleden en heden, werkelijkheid en droom zomaar ineen vloeien.

Veel meer is er niet. De plaatsbepalingen en sommige beschrijvingen zijn haarscherp, de taal zingt maar voor de rest... Herlees even mijn aanvangswoorden en je weet het.

Zit de grootste kracht van 'Het gras van de nacht' niet in de herinnering maar in het verlangen ernaar? Modiano is nieuwsgierig en hij maakt ook ons benieuwd en verlangend, zoals een kind naar een snoepje verlangt. Maar, als de snoep gesmolten is, is de lol eraf. Daarom moet (volgens Ger Leppers in Trouw) alles vaag blijven, een woud waarin je op ieder gewenst moment kunt rondstruinen op zoek naar verloren gezichten, vriendschappen of hotelkamers, waar je ooit sliep.

En het moet nooit lukken om het helemaal in te kleuren. Anders kan er geen volgend boek komen.

In het naar huis lopen, zei Simonne: 'Wie had er nu verwacht dat dit rare boek

toch zo'n interessante leeskring zou opleveren?'

Ik kon niet anders dan haar woorden te beamen.

Trouwens, ondanks alles, vond ik het niet alleen raar, vaag, mysterieus, donker, 😊 ... maar ook fascinerend.

RV